

СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Осіпова А.В.

студентка;

Науковий керівник: Біліченко П.Г.

к.пед.н., доцент,

*Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка*

СУЧАСНІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ У НІМЕЧЧИНІ

Питання сімейного виховання посідає одне з чільних місць серед важливих та актуальних історико-педагогічних проблем посідає одне з чільних місць, оскільки сім'ї відведена вирішальна роль у формуванні особистості. Сім'я відіграє велику роль у передачі культурних і моральних цінностей від покоління до покоління. Однією із головних функцій сім'ї є виховання. Українські вчені визначають сімейне виховання як форму виховання дітей, що поєднує цілеспрямовані педагогічні дії батьків з щоденним впливом сімейного побуту [2].

Нажаль, як показало наше дослідження, традиційні сімейні цінності відіграють дедалі слабшу роль у формуванні особистості навіть у розвинених країнах світу, зокрема і в одній із економічно розвинених країн Європи – Німеччині. Зв'язувати себе шлюбними обов'язками не поспішає велика кількість молодих людей. Вісбаденський Інститут дослідження населення на замовлення федерального уряду Німеччини, з'ясував детальну картину суспільних настроїв щодо проблем сім'ї. Результати виявилися приголомшувачими: народження дітей у Німеччині є непопулярним серед німців як ніколи до цього. Головною причиною дослідники називають страх багатьох матерів перед труднощами поєднання кар'єрних та сімейних обов'язків, а також особливості суспільного сприйняття мам, які працюють [1].

Провівши порівняльний аналіз, німецькі науковці з'ясували, що лише близько десяти країн у Європі мають нижчі, ніж у ФРН, темпи народжуваності: на останньому місці Латвія, тоді як Ісландія у

цьому списку займає лідерські позиції – у середньому двоє дітей у родині [1]. Як свідчить статистика, частка німецьких чоловіків у віці від 18 до 39 років, які приймають рішення не створювати сім'ю за останні десять років зросла з 34 до 43 відсотків [2]. Небажання створювати сім'ю вони обґрунтували жіночою емансипацією і прагненням останніх до самореалізації в професійній кар'єрі. Тому чоловіки бажають жити власними інтересами – робота, хобі, спорт, породожі. На сьогодні, на одну німкеню припадає лише 1,4 дитини, а це єдина країна в Європі, в якій цей показник впродовж останніх 30 років не змінився [1]. За статистичними даними 2008 року кожна п'ята німецька жінка віком від 40 до 44 років не мала дітей [3].

Німців не задовольняє такий стан сім'ї у їхній країні, тому вони шукають вирішення проблем сімейного виховання. Як встановлено у дослідженні, протягом багатьох років у Німеччині діють консультаційні центри дитячих містечок, наприклад, один з таких є у місті Пфальц. Його мета – надання безкоштовної психолого-педагогічної допомоги батькам, дітям і молоді, а також подружнім парам, які вирішили розлучатися. Основною формою його роботи є консультації. Вони базуються на інтенсивному спілкуванні, учасники якого спільно намагаються знайти розв'язання проблемної ситуації, окреслюють сприятливі умови для щасливого сімейного життя. Центр допомагає також мігрантам, які, як правило, не мають можливості звернутись за професійною допомогою. Кількість бажаючих отримати консультації зростає з кожним роком. Як показали виявлені нами статистичні дані, у 1980 році їх було 80 осіб, у 2009 – 650 чоловік. Активна діяльність таких центрів обов'язково забезпечується професійними педагогами та психологами [4].

Гострою проблемою у сучасній Німеччині є питання легалізації одностатевих шлюбів. 12 років тому (1 серпня 2001 року) в Німеччині набув чинності закон, що дозволив офіційно укладати такі союзи. Ці шлюби майже прирівняні у громадянських та майнових правах до традиційних. У сучасній ФРН налічується вже більше 34 тисяч одностатевих подружніх союзів. Звертає на себе увагу той факт, що доля розлучень серед таких пар складає лише 10 відсотків, що набагато менше, ніж в середньому у гетеросексуальних союзах [5].

Згідно з даними німецького Державного інституту досліджень сім'ї у 2009 році в Німеччині майже 7 тисяч дітей виховувалося одностатевими парами, серед них більше 2,2 тисяч – парами, які офіційно зареєстрували свої стосунки. За деякими оцінками, число

дітей, які виховуються одностатевими парами, сягає у Німеччині 8 тисяч, при цьому близько 86% з них – в сім'ях, які складаються з двох жінок [6].

Ми з'ясували, що у німецькому парламенті чотири з п'яти фракцій політичних партій підтримують право одностатевих пар на спільне усиновлення дітей, і лише депутати фракції ХДС (Християнський демократичний союз) категорично виступають проти. Члени цієї партії вважають, що особистість дитини може повноцінно розвиватися лише в традиційній сім'ї [6].

Незважаючи на усе матеріальне благополуччя, що оточує дітей в німецьких сім'ях, по допомогу до психологів сьогодні звертається все більше батьків. Їх турбує замкнутість і нетовариськість їхніх дітей, що пов'язано, найчастіше, з відокремленістю від сусідів і знайомих, відсутністю друзів. Допомагають розібратися з цими проблемами численні психологи, невропатологи, дитячі і підліткові психотерапевти [1].

Таким чином, пошуки вирішення проблем сімейного виховання, спільних як для німецьких, так і українських родин, можуть стати напрямками співпраці вітчизняних та німецьких соціальних педагогів, практичних психологів та науковців. Адже перераховані проблеми сімейного виховання Німеччини і причини їх виникнення є, за великим рахунком, типовими і для українських реалій. Подальший наш пошук буде реалізований у напрямку вивчення питання організації сімейного дозвілля у німецьких родинах.

Список використаних джерел:

1. Каневський Д. Народжувати дітей у Німеччині непопулярно як ніколи / Д. Каневський, Т. Бондаренко // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dw.de/p/173ny>
2. Будафенко А. Куди веде жіноча емансипація в Німеччині? / А. Будафенко // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rakurs.rovno.ua/info.php?id=9528>
3. Факти про Німеччину [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/uk/suspilstvo/main-content-08/simja-jak-vazhliva-socialna-institucija.html>
4. Карпенко О. Концептуальні засади співпраці педагогів з батьками у дитячих містечках Німеччини / О. Карпенко // [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Gshuk/2010-2011_6-7/071_karpenko.pdf
5. Кобяков А. Однополые браки в Германии уже не в диковинку / О. Карпенко // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dw.de/a-15274845>